एतावच्छक्यमस्माभिर्व्वक्तुं द्रष्टाऽसि जानकीं। ध्रुवं वानरराजस्य विदिता रावणादयः।
इत्युक्त्वान्तर्हितो दिव्यः पुरुषः स महाप्रभः। विस्मयं जग्मतुश्चोभौ प्रवीरौ रामलक्ष्मणौ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि रामोपाख्यानपर्व्वणि विश्वावसुमोक्षणेऽष्टसप्तत्यधिकद्विशततोऽध्यायः॥ २७८॥
॥ मार्कण्डेय उवाच॥ ततोऽविदूरे नलिनीं प्रभूतकमलोत्पलां। सीताहरणदुःखार्त्तः पम्पां रामः समासदत्।
मारुतेन सुशीतेन सुखेनामृतगन्धिना। सेव्यमानो वने तस्मिन् जगाम मनसा प्रियां।
विललाप स राजेन्द्रस्तत्र कान्तामनुस्मरन्। कामबाणाभिसन्तप्तः सौमित्रिस्तमथाब्रवीत्। १९०९५
न त्वामेवंविधो भावः प्रष्टुमर्हति मानद। आत्मवन्तमिव व्याधिः पुरुषं वृद्धशीलिनं।
प्रवृत्तिरुपलब्धा ते वैदेह्या रावणस्य च। तां त्वं पुरुषकारेण बुद्ध्या चैवोपपादय।
अभिगच्छाव सुग्रीवं शैलस्थं हरिपुङ्गवं। मयि शिष्टे च भृत्ये च सहाये च समाश्वस।
एवं बहुविधैर्व्वाक्यैर्लक्ष्मणेन स राघवः। उक्तः प्रकृतिमापेदे कार्य्येचानन्तरोऽभवत्।
निषेव्य वारि पम्पायास्तर्पयित्वा पितॄनपि। प्रतस्थतुरुभौ वीरौ भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ। १९१००
तावृष्यमूकमभ्येत्य बहुमूलफलद्रुमं। गिर्य्यग्रे वानरान् पञ्च वीरौ ददृशतुस्तदा।
सुग्रीवः प्रेषयामास सचिवं वानरं तयोः। बुद्धिमन्तं हनूमन्तं हिमवन्तमिव स्थितं।
तेन रूपाण्य पूर्व्वन्तौ सुग्रीवमभिजग्मतुः। सख्यं वानरराजेन चक्रे रामस्तदा नृप।
तदासौ दर्शयामासुस्तस्य कार्य्यं निवेदिते। वानराणान्तु यत् सीता ह्रियमाणा व्यपासृजत्।
तत्प्रत्ययकरं लब्ध्वा सुग्रीवं प्लवगाधिपं। पृथिव्यां वानरैश्वर्य्ये स्वयं रामोऽभ्यषेचयत्। १९०१५
प्रतिजज्ञे च काकुत्स्थः समरे बालिनो वधं। सुग्रीवश्चापि वैदेह्याः पुनरानयनं नृप।
इत्युक्त्वा समयं कृत्वा विश्वास्य च परस्परं। अभ्येत्य सर्व्वे किष्किन्ध्यां तस्थुर्युद्धाभिकाङ्क्षिणः।
सुग्रीवः प्राप्य किष्किन्ध्यां ननादौघनिभस्वनः। नास्य तं ममृषे बाली तारा तं प्रत्यषेधयत्।
यथा नदति सुग्रीवो बलवानेष वानरः। मन्ये चाश्रयवान् प्राप्तो न त्वं निष्क्रान्तुमर्हसि।
हेममाली ततो बाली तारां ताराधिपाननां। प्रोवाच वचनं वाग्मी तां वानरपतिः पतिः। १९११०
सर्व्वभूतरुतज्ञा त्वं पश्य बुद्ध्या समन्विता। केनापाश्रयवान् प्राप्तो ममैष भ्रातृगन्धिकः।
चिन्तयित्वा मुहूर्त्तन्तु तारा ताराधिपप्रभा। पतिमित्यब्रवीत् प्राज्ञा शृणु सर्व्वकपीश्वर।
हृतदारो महासत्त्वो रामो दशरथात्मजः। तुल्यारिमित्रतां प्राप्तः सुग्रीवेण धनुर्द्धरः।
भ्राता चास्य महाबाहुः सौमित्रिरपराजितः। लक्ष्मणो नाम मेधावी स्थितः कार्य्यार्थसिद्धये।
मैन्दश्च द्विविदश्चापि हनूमांश्चानिलात्मजः। जाम्बवानृक्षराजश्च सुग्रीवसचिवाः स्थिताः। १९१२५
सर्व्व एते महात्मानो बुद्धिमन्तो महाबलाः। अलन्तव विनाशाय रामवीर्य्यबलाश्रयात्।
तस्यास्तदाक्षिप्य वचो हितमुक्तं कपीश्वरः। पर्य्यशङ्कत तामीर्षुः सुग्रीवगतमानसां।
तारां परुषमुक्त्वा तु निर्ज्जगाम गुहामुखात्। स्थितं माल्यवतोऽभ्याशे सुग्रीवं सोऽभ्यभाषत।
असकृत्त्वं मया पूर्व्वं निर्ज्जितो जीवितप्रियः। मुक्तो ज्ञातिरिति ज्ञात्वा का त्वरा मरणे पुनः।